

Stosowanie licencji Creative Commons Uznanie autorstwa (oraz innych licencji Creative Commons)

---

1. Licencje Creative Commons w zarysie.

Licencje Creative Commons (CC) są coraz częściej uznawane za standardowe rozwiązanie dla licencjonowania otwartych treści. CC oferuje darmowe, publiczne licencje, które konstruuje się zestawiając poniższe warunki:

Uznanie autorstwa. Pozwalasz innym na kopiowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie twoich prac objętych prawem autorskim oraz zezwalasz na tworzenie utworów zależnych pod warunkiem, że zostaniesz podpisany jako twórca pierwowzoru. Ten warunek zawierają wszystkie licencje CC.

Użycie niekomercyjne. Pozwalasz innym na kopiowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie twoich prac oraz utworów zależnych, jedynie do celów niekomercyjnych. Jeśli ktoś chce wykorzystać twój utwór do celów komercyjnych, musi uzyskać twoją zgodę.

Na tych samych warunkach. Pozwalasz innym na rozpowszechnianie utworów zależnych jedynie na tej samej licencji, na której udostępniłeś oryginał.

Bez utworów zależnych. Pozwalasz innym na kopiowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie twoich prac jedynie w oryginalnej postaci – tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone. Jeśli ktoś chce wykonać tłumaczenie, zmienić albo połączyć twój utwór z innym, musi uzyskać twoją zgodę.

Na podstawie wybranych przez Ciebie warunków powstaje licencja, która jasno stwierdza w jaki sposób inni ludzie mogą wykorzystywać Twoją pracę twórczą. Dołożyliśmy wszelkich starań aby licencje CC były łatwe do wykorzystania oraz zrozumiałe dla twórców i użytkowników. Licencje CC mogą być stosowane na całym świecie ze względu na zestandardyzowane warunki i łatwość praktycznego zastosowania. To właśnie dzięki licencjom CC Otwarte Zasoby Edukacyjne stają się częścią wielkiego i stale rosnącego zbioru swobodnie dostępnych treści.

Standaryzacja oznacza, że aby dokonać wyboru, użytkownicy muszą zapoznać się jedynie z kilkoma licencjami. Ich warunki zostały skondensowane do uproszczonych i przystępnych podsumowań prawnych oznaczonych rozpoznawalnymi na całym świecie symbolami, które sygnalizują prawa i warunki rozpowszechniania utworów. Co więcej, informacja o zastosowaniu licencji CC jest zapisana w pliku cyfrowym i kodzie html, dzięki czemu materiały można przeszukiwać i agregować używając standardowych narzędzi takich jak Google, Yahoo!, czy własna wyszukiwarka CC¹. Materiały edukacyjne na licencjach CC można więc łatwo znaleźć i przesłać dalej.

W celu uzyskania szczegółowych informacji na temat licencji Creative Commons zalecamy zapoznanie się z działem „Pytania i odpowiedzi” na stronach Creative Commons Polska² lub z plikiem FAQ na stronach ccLearn³ (po angielsku).

2. Zalety stosowania licencji Creative Commons Uznanie autorstwa

Licencja CC 'Uznanie autorstwa' zagwarantuje, że stworzone przez Ciebie materiały edukacyjne będą miały największe możliwe oddziaływanie - biorąc pod uwagę dalsze wykorzystywanie i rozpowszechnianie. Prace na licencji 'Uznanie autorstwa' mogą być ponownie rozpowszechniane i przetwarzane bez ograniczeń, jedynie pod warunkiem zachowania informacji dotyczących autorstwa. Oznacza to, że mogą być tłumaczone, dostosowywane do lokalnych standardów, wykorzystywane w produktach komercyjnych i łączone z dowolnymi materiałami edukacyjnymi. Licencja CC 'Uznanie autorstwa' zezwala na dalsze wykorzystywanie każdemu i do dowolnych celów, jeśli tylko oryginalny autor zostanie właściwie opisany.

W niektórych sytuacjach możesz uznać za istotne ograniczenie zakresu wykorzystywania stworzonych przez Ciebie materiałów edukacyjnych. W takim przypadku musisz jednak dokładnie rozważyć wszystkie za i przeciw. Przyjrzyjmy się np. zasobom opublikowanym na licencji, która ogranicza tworzenie utworów zależnych (np. jednej z licencji Creative Commons z warunkiem 'Bez utworów zależnych'). Chociaż integralność takich utworów będzie chroniona dzięki warunkowi 'Bez utworów zależnych', w praktyce to ograniczenie oznacza, że otwarte materiały edukacyjne nie mogą być tłumaczone, dostosowywane ani lokalizowane, co ostatecznie decyduje o ich końcowej przydatności.

Drugi przykład dotyczy warunku 'Użycie niekomercyjne', który zabrania wykorzystania pracy do celów komercyjnych. Twojej instytucji może zależeć na tym, aby konkurencja nie mogła umieszczać Twoich

---

1 <http://search.creativecommons.org/>

2 <http://creativecommons.pl/faq/>

3 <http://learn.creativecommons.org/resources/faq/>

materiałów we własnych publikacjach i czerpać z tego zyski. Jednak w niektórych przypadkach trudno jednoznacznie stwierdzić jaka działalność ma charakter komercyjny – co oznacza, że ludzie mogą unikać zasobów na licencji zawierającej warunek 'Użycie niekomercyjne', chociaż mogliby wykorzystać je do przydatnych i słuszych celów.

Istnieje również wiele dowodów na to, że także działania o charakterze komercyjnym mogą zwiększać zasięg i oddziaływanie otwartych materiałów edukacyjnych. Wydawcy komercyjni mogą być np. w stanie dostarczyć materiały edukacyjne do regionów, w których nie ma dostępu do internetu. Operatorzy komórkowi mogą zaś dołączać materiały edukacyjne do zestawów informacyjnych, które z jednej strony pomagają w sprzedaży telefonów a z drugiej poszerzają grupę beneficjentów zasobów edukacyjnych. Przy rozważaniu zastosowania warunku 'Użycie niekomercyjne', CC zaleca postawienie sobie pytania czy zamierzamy czerpać zyski bezpośrednio z publikowanych materiałów (czyli je sprzedawać). Jeśli odpowiedź brzmi nie, to prosimy o rozważenie rezygnacji z warunku 'Użycie niekomercyjne'.

Trzeci przykład dotyczy warunku 'Na tych samych warunkach', który oznacza, że wszystkie utwory pochodne muszą być opublikowane na tej samej licencji, co oryginał. Ten warunek jest atrakcyjny dla organizacji, które pragną aby wykorzystywanie ich utworów powiększało pulę otwartych zasobów poprzez zastrzeżenie, aby każdy utwór pochodny był również otwarty, nawet kosztem utraty wielu potencjalnych zastosowań. Jednak utworów opatrzonych warunkiem 'Na tych samych warunkach' często nie można łączyć z innymi otwartymi zasobami edukacyjnymi, co może stanowić istotną barierę dla wielu grup studentów czy nauczycieli.

Chociaż niektórzy niecierpliwie czekają na dzień, w którym wszystkie otwarte materiały edukacyjne znajdą się w domenie publicznej i będą dostępne do swobodnego, nieograniczonego przetwarzania, Creative Commons dostrzega ważną dla wielu potrzebę prawnych ograniczeń wykorzystywania tworzonych materiałów edukacyjnych. Wierzymy też w prawo każdego właściciela praw do decydowania, jak jego treści będą wykorzystywane. Jednakże zalecamy nakładanie szerszych ograniczeń niż 'Uznanie autorstwa' jedynie tam, gdzie jest to absolutnie konieczne, a koszt takiego posunięcia jest uzasadniony.

3. Stosowanie licencji Creative Commons

Poprawne zastosowanie licencji Creative Commons zasobów cyfrowych oznacza, że będą one widoczne dla wyszukiwarek internetowych, dzięki czemu łatwiej je znaleźć. Niewłaściwe zastosowanie licencji do materiałów edukacyjnych może przynieść dokładnie odwrotne efekty, zmniejszając widoczność i

oddziaływanie zasobów.⁴

4. Znaczenie formatu dokumentów udostępnianych na licencji Creative Commons.

Jeżeli udziela się użytkownikom zgody na tłumaczenie materiałów edukacyjnych, to należy zadbać, by były one dostępne w formatach, które na takie tłumaczenie pozwalają. Jeśli obawiasz się skutków obniżenia rozdzielczości albo problemów z formatowaniem możesz rozważyć wykorzystanie różnych formatów, tak aby użytkownicy wybrali sobie te, które im najbardziej odpowiadają.

Dodatkowe pytania?

Ten dokument jest tylko krótkim wprowadzeniem do tematu licencji Creative Commons. W celu uzyskania dodatkowych informacji odwiedź stronę Creative Commons Polska

(<http://creativecommons.pl>) lub wyślij pytanie mailem na adres cc@creativecommons.pl.

Proszę pamiętać, że Creative Commons nie jest kancelarią prawną i nie świadczy usług prawnych. Rozpowszechnianie tego dokumentu nie prowadzi do powstania stosunku zaufania w rodzaju relacji pomiędzy klientem i jego doradcą prawnym. Creative Commons nie udziela żadnych gwarancji i nie ponosi odpowiedzialności z tytułu szkód mogących powstać w wyniku wykorzystania tego dokumentu. Powyższe informacje nie są wyczerpujące – mogą nie opisywać kwestii istotnych w określonym wypadku. Zalecamy, by zapoznać się z licencjami Creative Commons przed ich wykorzystaniem.

*Niniejszy utwór jest adaptacją materiału „Why CC BY?”, opracowanego po angielsku przez Creative Commons Learn (dostępnego pod adresem <http://learn.creativecommons.org/productions/>). Utwór jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Creative Commons Learn oraz Creative Commons Polska.
Wolno kopiować, kopiować, rozpowszechniać, odtwarzać i wykonywać utwór oraz tworzyć utwory zależne pod warunkiem zachowania powyższej informacji licencyjnej oraz zamieszczenia, jeśli to możliwe, linku do strony z oryginalną wersją utworu.*

---

⁴ Instrukcje jak poprawnie zastosować licencje (po angielsku) są dostępne pod adresem [learn.creativecommons.org/productions/#Step by Step Guides](http://learn.creativecommons.org/productions/#Step%20by%20Step%20Guides).